

Koulutus palveluna –projektin eteneminen ja kuvauksia yhteistyömalleista

8.2.2022

Tavoitteet ja keskeiset havainnot

Koulutus palveluna -pätösseminaari 8.2.2022

Irmeli Myllymäki, kehittämispäällikkö

Projektin taustalla vaikuttavia ilmiöitä

**Väestön vanheneminen
ja alueellinen
eriytyminen**

Työelämän muutos

Talouden kestävyys

Projektin keskeiset tavoitteet

Koulutuksen saatavuus ja saavutettavuus

- Koulutuksen saatavuus harvaan asutuilla ja vähenevän väestön alueilla
- Nuorelle mahdollisuus opiskella kotona asuen, monimuotoisilla opiskelutavoilla
- Monipuolisuutta yhteisellä koulutustarjonnalla

Osaava työvoima

- Jatkuva oppiminen
- Joustavat koulutuspolut ja -mahdollisuudet
- Reagointikyky ja –nopeus alueen koulutustarpeisiin
- Jalkautuvat koulutuspalvelut ja työpaikoilla oppiminen

Taloudellisesti kestävät ratkaisut

- Kuntien heikkenevä talous - palveluverkot
- Suuriin yksiköihin keskittämisen ohella tarvittiin muitakin toimintamalleja
- Rajat ylittävä yhteistyö, mm osaavan henkilöstön ja kiinteistöjen yhteiskäyttö
- Digitaalisuus ja etäopetus

Uusia ratkaisuja yhteistyön ja digitalisaation keinoin

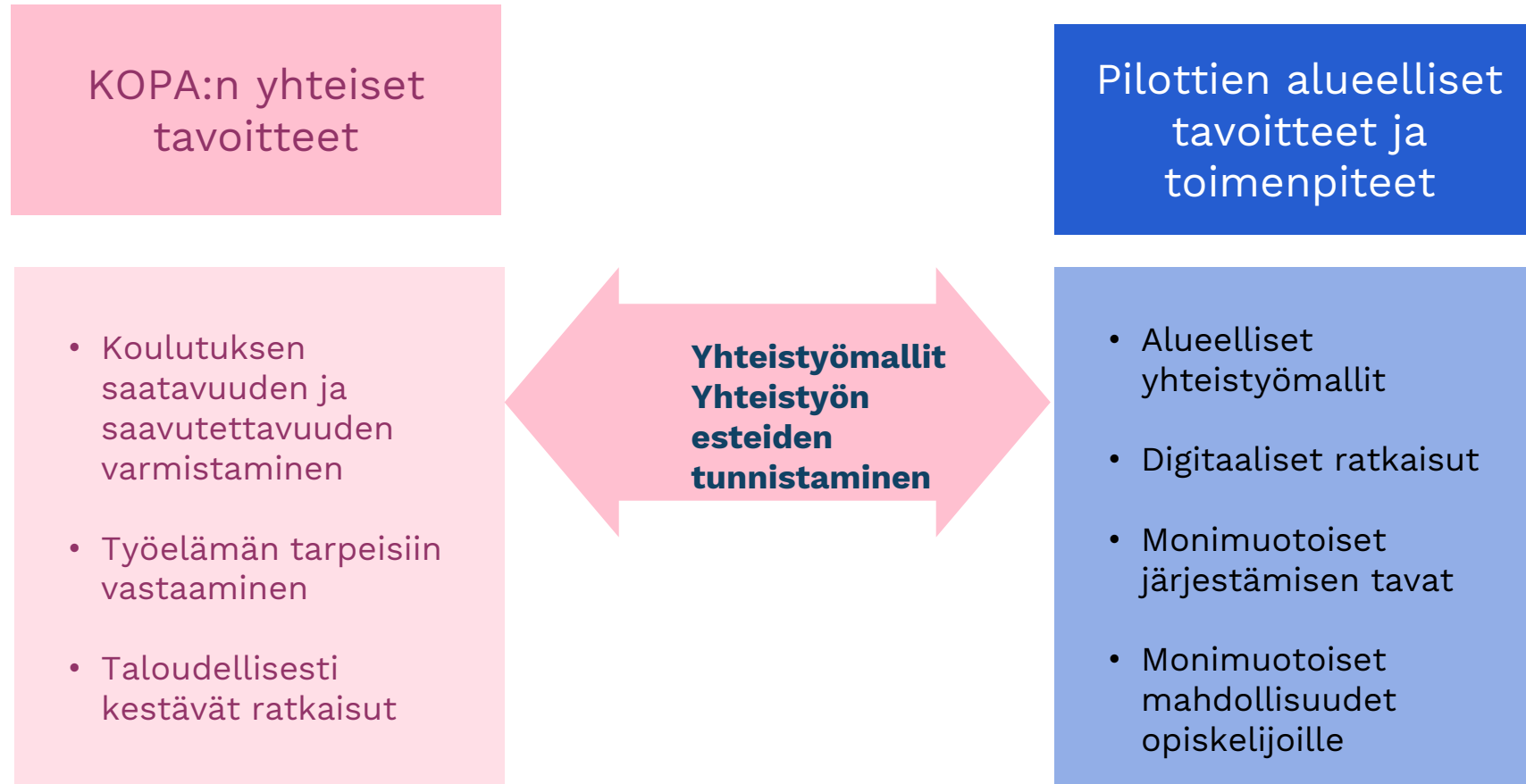
Yhteinen, valtakunnallinen työ

- Kuntaliiton vastuulla
- Ohjausryhmä
  - puheenjohtaja, johtaja **Terhi Päivärinta**, Kuntaliitto
  - opetusneuvos **Minna Polvinen**, opetus- ja kulttuuriministeriö
  - erityisasiantuntija **Tomi Kytölä**, opetus- ja kulttuuriministeriö
  - johtaja **Kati Lounema** (2020 **Anni Miettunen**), Opetushallitus
  - neuvottelupäällikkö **Hannu Freund**, KT Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat
  - kehittämispäällikkö **Sini Sallinen**, Kuntaliitto
  - kehittämispäällikkö **Annukka Mäkinen**, Kuntaliitto
  - kehittämispäällikkö **Irmeli Myllymäki**, Kuntaliitto
  - johtava konsultti **Raila Oksanen**, FCG Konsultointi
  - johtaja **Kimmo Haapasalo**, FCG Konsultointi
  - johtaja **Pekka Simberg**, SASKY koulutuskuntayhtymä
  - sivistysjohtaja **Mika Silvennoinen**, Lopen kunta (1.6.2021 asti)
  - ohjausryhmän sihteeri, projektiasiantuntija, **Essi Ratia**, Kuntaliitto

KOPA-projektin kulku ja työtavat

- Esiselvitys 2019 <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2020/2035-koulutuksen-saatavuus-ja-saavutettavuus-erilaistuvissa-kunnissa-esiselvitys>
- Pilotit valittiin yleisen haun kautta syksyllä 2019
- Projektiaika 2020-2021, päätöstilaisuus 8.2.2022
- Projektin rahoitus: OKM ja Kuntaliitto, alueellisen työskentelyn rahoittivat pilotit
- Alueellisen työn fasilitoinnista vastasi FCG Finnish Consulting Group Oy
- Kehittämistyö toteutettiin verkoston yhteisen työskentelyn ja webinaarien sekä pilottien alueellisten työpajojen muodossa
- Kukin pilotti sai käynnistykseen ”tilastopakettit” alueeltaan (väestötiedot, oppilasmääräennusteet jne)
- Covid-pandemiasta johtuen pääosa projektin työskentelystä tapahtui etänä
- Nettisivut <https://www.kuntaliitto.fi/koulutus-palveluna-verkostoprojekti-kopa>

Projektin tavoitteet ja työskentely

KOPA-pilottialueet

Etelä-Pohjanmaan järviseu tu

Alajärvi, Evijärvi, Lappajärvi, Vimpeli ja Järviseu du n ammatti-instituutti

Etelä-Savo

Mikkeli, Pieksämäki, Etelä-Savon koulu tus Oy ja Mikkelin kaupungin liikela itos Otavia

Itä-Uusimaa

Porvoo, Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Sipoo ja Careeria Oy

Kanta-Häme

Loppi, Hausjärvi, Hämeenlinna ja Riihimäki

Keski-Savo

Varkaus, Joroinen, Leppävirta, Savon ammattiopisto, Savonia ammattikorkeakou lu ja Navitas Kehitys Oy

Keski-Suomi

Jämsä, Laukaa, Kuhmoinen, Joutsa, Muurame ja Jyväskylän koulu tuskuntayhtymä Gradia

Pirkanmaa

Ikaalinen, Ruovesi, Parkano, Mänttä-Vilppula, Hämeenkyrö ja SASKY

Pohjois-Satakunta

Kankaanpää, Honkajoki* ja Sataedu

*Honkajoki liittyi osaksi Kankaanpään kaupunkia v. 2021 alussa.

Suupohja

Kauhajoki, Teuva, Suupohjan koulu tuskuntayhtymä Vuoksi, Kauhajoen kansalaisopisto, Panula-opisto ja Suupohjan elinkeinotoimi

SÖFUK ja Närpiö

Tornionjokivarsi

Lappia, Pello, Ylitornio ja Ylitornion Yhteiskou lu n Kannatusosakeyhtiö

Ylä-Savo

Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Vieremä, Sonkajärvi, Lapinlahti, Rautavaara, Pielavesi ja Ylä-Savon koulu tuskuntayhtymä

Östnyland

Loviisa, Porvoo, Sipoo ja Kotka

13 pilottia

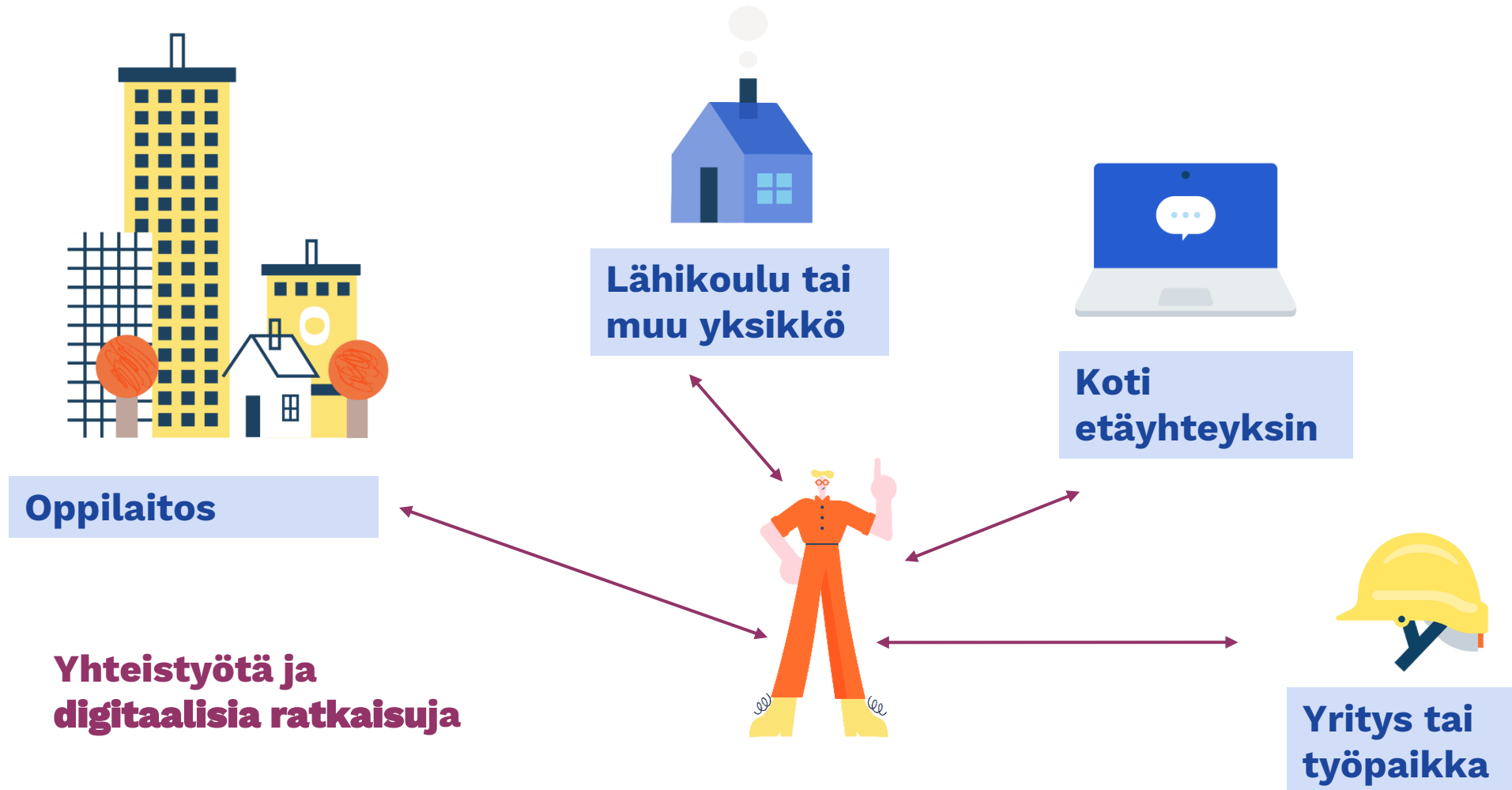
44 kuntaa

8 koulu tuskuntayhtymää
4 osakeyhtiötä
1 ammattikorkeakou lu
4 muut

Koulutus palveluna – oppimista monin tavoin

<https://www.youtube.com/watch?v=YTTGvmHlwSs>

Koulutus palveluna, mitä tarkoitamme?

Opetuslähtöisestä
oppimislähtöiseksi

- Näkökulma oppilaitoksesta oppijaan
- Oppimisen ei tarvitse pelkästään olla sidoksissa perinteisiin koulutiloihin tai oppimisympäristöihin
- Edellyttää monen toimijan yhteistyötä
- Hyödynnetään resursseja ja osaamista koulumuodot/kuntarajat ylittävästi
- Käytetään tiloja tehokkaasti
- Tarjotaan mahdollisuuksia oppimiseen eri tavoin

Koulutus palveluna -yhteistyön vaikutuksia eri näkökulmista

Oppilas ja opiskelija

- Joustavat oppimismahdollisuudet
- Monipuolinen kurssi- ja koulutustarjonta
- Kevennystä matkoihin, lähellä

Opetuksen järjestäjä

- Monipuolinen koulutustarjonta
- Olemassa olevien tilojen tehokas käyttö ja taloudellinen kestävyys
- Oppijoiden hyvinvointi

Koulu ja oppilaitos

- Tilojen ja osaamisen yhteiskäyttö
- Opetusta oman koulun lisäksi muissa tiloissa ja digitaalisesti
- Monipuolisempi tarjonta kuin yksin

Alueellinen näkökulma

- Koulutuksen saatavuus ja saavutettavuus alueella
- Osaamisen ja tarjonnan jatkuvuus
- Alueen elinvoima

**Projektin vaikutuksena
Koulutus palveluna –ajatteluun liittyvä
ymmärrys lisääntyi ja sen mahdollisuudet
tunnistettiin laajemmin**

Työstettyjä teemoja alueellisen yhteistyön kehityspoluilla

- Etä- ja monimuoto-opetus
- Henkilöstön yhteinen käyttö ja rekrytoinnit
- Yhteinen kurssi- ja koulutustarjonta
- Päätäjät yhteistyö
- Työelämän tarpeet ja joustavat koulutusmuodot
- Oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvät yhteistyön tarpeet alueilla

Pilottien nostoja koulutusyhteistyön esteistä ja hidasteista

- Lainsäädäntö rajoittaa **etäopetuksen** hyödyntämistä perusopetuksessa
- Laki mahdollistaa erilaisia koulutuksen yhteistyömuotoja, mutta nykyinen **rahoitusmalli ei tunnista** kuntarajat tai koulutusmuodot ylittävää **yhteistyötä ja monimuotoisia järjestämisen tapoja**. Rahoitus ei myöskään tunnista saavutettavuutta järjestämisen kriteerinä.
- Toisella asteella **erilaiset virkaehtosopimukset ja opetushenkilöstön työaika** hankaloittavat yhteisten opettajaresurssien käyttöä.
- **Hallinnollinen työ** ja järjestelmät ovat haastavia opiskelijoiden suorittaessa opintoja ristiin eri koulutusmuodoissa.
- Nykyinen ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli ei tue kahden ja kolmen tutkinnon suorittamista
- Yhteinen kehittäminen on haastavaa ilman työaikaresurssia ja koordinointia.

Toisaalta

- Lainsäädäntö antaa monia mahdollisuuksia yhteistyöhön (Kuntalaki 8 luku)
- Jos tarpeet on tiedostettu, yhteiset tavoitteet, tahtotila ja keskinäinen luottamus luovat pohjan yhteistyölle.
- Uudenlainen yhteistyö vaatii aikaa ja sitkeyttä, koordinointia ja sopimista työnjaosta
- Viranhaltijavalmisteluun tarvitaan päättäjien tuki - vuoropuhelun tärkeys
- Hyvän ja toimivan yhteistyöverkoston varaan on hyvä suunnitella myös uusia muotoja uusiin tarpeisiin

Pilotit kehittivät yhteistyötä eri tavoittein (pilottikohtaisia malleja kuvataan loppuraportissa)

Verkostomainen yhteistyömalli

- Itsenäiset toimijat
- Tiedon vaihto, vertaisoppiminen, yhteinen kehittäminen
- Yhteistyötä edistää yhteiset tavoitteet ja toimintatavat sekä säännöllisyys
- Foorumit ja keskustelun paikat

Toiminnallinen yhteistyömalli

- sopimus yhteisestä toiminnasta.
- esim yhteinen kurssitarjonta tai resursseihin liittyvä yhteistyö (tilat ja välineistö, henkilöstö)
- sovittava keskinäinen tehtävänjako ja kustannusten jakautuminen

Rakenteellinen/hallinnollinen yhteistyömalli

- järjestämisvastuuta siirretään useammalta järjestäjältä yhden järjestäjän alle.
- perustuu pääosin kuntalaissa säädettyihin yhteistyömalleihin.
- esim vastuukuntamalli tai kuntayhtymä

Irmeli Myllymäki, kehittämisspällikko
@IrmeliMyllymaki

www.kuntaliitto.fi

Kuvauksia yhteistyömalleista

Koulutus palveluna –projektin päätösseminaari
8.2.2022

Essi Ratia, asiantuntija, Kuntaliitto

@essiratia

Tuotoksia pilottien työskentelystä

- Pilotteja pyydettiin nostamaan työskentelystään yksi tai muutama kehitetty yhteistyömalli ja kirjaamaan kuvaus mallista.
- Monet piloteista työskentelivät useamman tavoitteen parissa
→ Kuvaukset ovat poimintoja pilottien laajemmasta työskentelystä
- Kuvauksia yhteistyömalleista on jaoteltu kolmeen eri kategoriaan

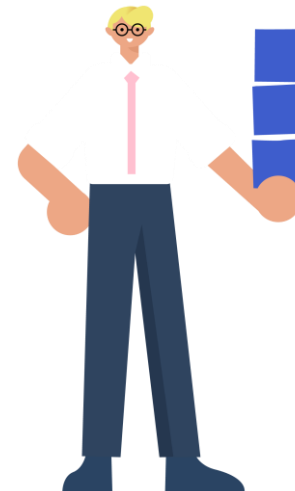
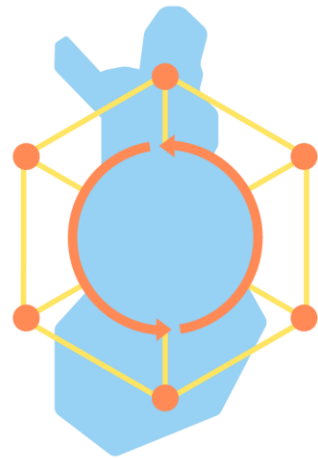
Uusia yhteistyömalleja

Toiminnallinen

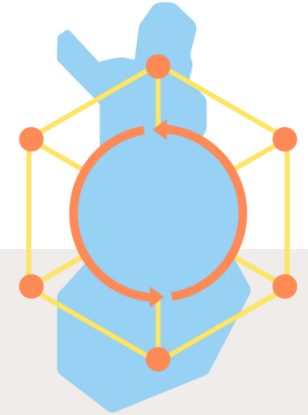

Verkostomainen

*Rakenteellinen/
hallinnollinen*

Verkostomainen yhteistyömalli

- Itsenäiset toimijat
- Tiedonvaihto, vertaisoppiminen, yhteinen kehittäminen
- Yhteistyötä edistää yhteiset tavoitteet ja toimintatavat sekä säännöllisyys
- Foorumit ja keskustelun paikat
- Koordinaation vahva tarve ja rooli
- Resursseja ei juuri yhdistetty. Hankkeiden kautta yhteistä tekemistä.

Esimerkki: **SÖFUK ja Närpiö**

Parantunut yhteydenpito SÖFUK/Yrkesakademin i Österbotten –ammattiopiston ja Närpiön välillä koulutuskysymyksissä, mikä antaa hyvät lähtökohdat yhteiselle kehitystyölle.

Miten yhteistyötä tehtiin?

- Luotiin ruutini keskusteluille yhteisistä asioista ja tämä on pohjana tulevalle kehittämistyölle.
- Tarkastelussa on ollut mm. maahanmuuttajien opintopolut sekä tuleva TUVA-koulutus alueella.

Yhteistyön osapuolet:

Svenska österbottens förbund för utbildning och kultur (SÖFUK)/ Yrkesakademin i Österbotten ja Närpiön koulutustoimialat (perusopetus, lukio ja aikuisopisto)

Toiminnallinen yhteistyömalli

- Esim. yhteinen kurssitarjonta tai resursseihin liittyvä yhteistyö (tilat ja välineistö, henkilöstö)
- Toiminnasta ja käytänteistä sovitaan erikseen – mm. tehtävänjako, kustannusten jakautuminen.
- Voi vaatia aikataulujen tai järjestelmien yhteensovittamista.

Esimerkki: **Ylä-Savo**

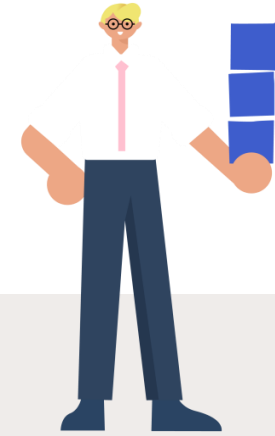
Lukion ja ammatillisen koulutuksen yhteistyö ammatillisen koulutuksen opintojen suorittamiseksi monipaikkaisesti

- Ammatillisen koulutuksen opiskelijoita opiskelee osan opinnoistaan Pielaveden lukion tiloissa
- Ohjauksesta vastaa oppilaitos, lukio ja nuorisotyö sekä etsivä nuorisotyö yhdessä
- Pielaveden lukio tarjoaa luokkatilat, tietokoneet ja ruokailut sekä tarvittavan teknisen tuen ja valvonnan
- Ammattiopisto järjestää opetuksen etäyhteyksillä sekä tarvittavan opettajaresurssin paikan päälle (1-2 pv/vko), mm. erityisen tuen tarvitsijoille.

Yhteistyön osapuolet:

Ylä-Savon ammattiopisto, Pielaveden lukio ja nuorisotoimi

Rakenteellinen/hallinnollinen yhteistyömalli

- Alueen koulutusta voidaan siirtää useammalta järjestäjältä yhden järjestäjän alle.
- Perustuu pääosin kuntalaissa säädettyihin yhteistyömalleihin.
- Henkilöstön, tilojen ja välineistön resurssia on mahdollista hyödyntää sujuvammin.

Esimerkki: **Etelä-Pohjanmaan Järvisseudun alue**

Tuleva esitys yhteisestä koulutuksen järjestäjästä ja toimintamallista

- Pilotin laatimat järjestämismallit käsiteltiin lautakunnissa, hallituksissa ja valtuustoissa sekä virkamiesten että luottamushenkilöiden seminaareissa.
- Malli sisältää yhteisen koulutuksen järjestäjän esi- ja perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Valmistelua jatketaan vuoden 2022 alusta.
- Malli viedään lausuntokierrokselle kuntien päättäjille.

Yhteistyön osapuolet:

Alajärvi, Evijärvi, Lappajärvi ja Vimpeli sekä Järvisseudun ammatti-instituutti JAMI

Koulutus palveluna –projektin loppuraportti verkossa:

Linkit verkkojulkaisuun:

- <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2022/2148-koulutus-palveluna-verkostoprojektin-loppuraportti>
- <https://www.kommunforbundet.fi/publikationer/2022/2149-slutrapport-om-natverksprojektet-utbildning-som-tjanst>

Kiitos!

Essi Ratia, Kuntaliitto
essi.ratia@kuntaliitto.fi
[@essiratia](#)

www.kuntaliitto.fi